

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 19. septembra 2002 ☼ Leto XII, št. 19

„Sami so čutili potrebnost“

Sakaluvsko ves je v sedemdeseti-letaj poznana na Vogrskem pa v tujini, v Sloveniji, v Nemčiji zato, ka je mejla trno ijašno, folklorno skupino z mentorico Elizabeto Kovač. S tejm, ka je skupina v 80. lejtaj razpadnla, je ves velko vredenost zdjibila na kulturnom področji. Na srečo so se v 90. lejtaj tu najšli mladi - med njimi mlajši od prejšnji plesalco - steri so volo dobili tadele pelati tau delo. V tejm je bila vredenost tau, ka so tejm mladi sami od sebe meli tau željo, sami so čutili tau potrebnost, ka njiva generacija tu nika mora djasti za svojo ves, za porabsko kulturo.

Veseli smo bili, ka smo 8. septembra vtjuper leko svetili s tau mladino, stera je nazaj prinesla dober glas za Sakaluvsko ves s tejm, ka je pred petimi lejтами na nauvo ustanovila folklorno skupino. Peti jubilej sta v okviru Vaškoga dneva organizirala Slovenska manjšinska samouprava pa Slovenska zveza. V organiziranji lokalne samouprave je monoštrska pihalna godba že zazranka s svojim koncertom na znanje dala vaščanom, ka je te den svetek za ves. Program se je začno s povorko, center vesi se je napuno s pihalno godbo, s folkloristi pa s pevkami. Folkloristi so se na muziko tak „nosili“ kak ftiči po lufti. V kulturnom daumi, steri se je vse lesno, steri je z okusno dekoracijo čako obiskovalce, so folkloristi vopostavili kejpce, s sterimi so nam predstavili doživetje, spomine prejšnje pa nauve skupine. Jubilanti so z vesel-

djom pa z lejpimi plesi pozdravili publiko. Nji so svetili s svojim programom Folklorna skupina iz Šalovec, harmo-

nikar Laci Korpič, Folklorna skupina iz Gorenjega Senika, Ljudske pevke iz Števanovec pa Laci Korpič z ženskim

kvartetom. Goste, steri so s svojo prisotnostjo počastili prireditve, med njimi dr. Zlatka Muršca,

generalnoga konzula Republike Slovenije, Zsolta Németha, poslanca Parlamenta na Madžarskem, Martina Roposha, predsednika Državne slovenske samouprave, Aleksandra Abrahama, župana občine Šalovci je pozdravo Laci Nemeš, predsednik Slovenske manjšinske samouprave. Jubilante so med drugimi etak pozdravili: „Tau, ka so mladi leko začnili znauvič plesati, ka ves že pa ma svojo folkloro, se posaba moramo za(h)valiti mentorici Elizabeti Kovač, stera je na prvo rečj staučila na pomauč. Skupina na gnes že ma bogati repertoar, pleše plese, koreografije od mentorice pa goričke plese, stere ji je navčila Marija Rituper, glashena pedagoginja iz Murske Sobotce. Majo ške na oder postavleno borovo gostiuvanje v režiji mentorice, s sterim je mejla lejpce uspehe od Budimpešte do Čepince. S svojimi plesi so vsertjuper gora staučili štiridesettrkrat od Porabja do Mosonmagyaróvára, Szombathelya, Budimpešte, Oszkója, Šalovec, Budinec...“

Na konci programa so jubilantom gratulejrali, ji prese netili z lejpimi darili Lokalna pa Slovenska manjšinska samouprava, predstavniki porabski kulturni skupin. Nagrado (pejnaze) sta njim prejk dala Slovenska zveza pa Državna slovenska samouprava. Folklorna skupina Šalovci ji je pa podarila z duša pa s srca s spejvlanimi pesmi, na stere so se redno leko vonaplesali vsi folkloristi.

K. Fodor

Ponovno v šoli

Z drugim septembrom se je začelo novo šolsko leto na Madžarskem za približno milijon pa pol učencev in dijakov ter za kakih 160 tisoč pedagogov. Med njimi je 112 tisoč prvošolčkov.

Letošnje šolsko leto bo prineslo tudi novosti: šolsko leto bo za nekaj dni krajše; dovoljeno je odstopanje od okvirnih učnih načrtov; učitelji pa bodo dobili od septembra za 50 odstotkov več plače.

Začetek šolskega leta pomeni precejšnje stroške za družine, učbeniki za nižje razrede osnovne šole stanejo povprečno štiri tisoč, za višje razrede osnovne šole osem tisoč, za gimnazije pa dvanajst tisoč forintov. Liberalizacija je dosegla tudi trg učbenikov, letos je ponujalo enainosemdeset založnikov kar 2667 učbenikov in učnih pripomočkov.

Svečana otvoritev šolskega leta je potekala v Nyirparasznyi, v županiji Szabolcs-Szatmár-Bereg, kjer živi veliko družin v neugodnem položaju. Govornik proslave, minister za šolstvo Bálint Magyar, je poudaril, da se bo o prihodnosti države odločalo v šolskih klopih. Ministrstvo si prizadeva, da bi ustvarilo enake pogoje za

učenje vsem šoloobveznim otrokom, ne glede na to, kje živijo. Od naslednjega šolskega leta naj bi družine, ki imajo tri ali več šoloobveznih otrok, dobivale učbenike zastonj.

Predsednik države Ferenc

Prejšnji ponedeljek se je tudi na treh porabskih narodnostnih osnovnih šolah oglašil šolski zvonec. V tem šolskem letu bo gornjeseniško osnovno šolo obiskovalo 60 učencev, med njimi 14 prvošolcev, poučevalo jih

Na gornjeseniški osnovni šoli imajo v tem šolskem letu 14 prvošolcev

Mádl se je udeležil otvoritve šolskega leta na cerkveni šoli. V svojem nagovoru je izpostavil, da imajo cerkvene šole šestodstotni delež v madžarskem šolskem sistemu ter imajo pomembno vlogo pri vzgoji mladine, kajti posredujejo vrednote, ki so neodtujljivi del madžarske kulture in tradicije.

bo deset učiteljev. Na števanjski šoli imajo 34 učencev, med temi so štirje prvošolčki, poučuje pa sedem učiteljev. Na monoštrski osnovni šoli Istvána Széchenyija imajo 436 učencev. Slovenščino obiskuje 39 šolarjev.

Marijana Sukič

Konzultacije o manjšinah

27. in 28. avgusta so v Balatonszemesu potekale konzultacije o manjšinah, katerih so se udeležili predstavniki državnih manjšinskih samouprav in sodelavci manjšinskega urada. Na dnevnem redu strokovnega posveta so bile najvažnejše manjšinske naloge naslednjega štiriletnega obdobja. Posebno pozornost so posvetili bližajočim se jesenskim lokalnim in manjšinskim volitvam, analizi rezultatov popisa prebivalstva, vprašanjem manjšinskega prava oz. mehanizmu usklajevanja med vlado in državnimi samoupravami. Konzultacij sta se udeležila Vilmos Szabó in László Teleki, državna sekretarja za manjšine pri Uradu ministrskega predsednika. Sodeloval je tudi varuh manjšinskih pravic, Jenő Kaltenbach.

Udeleženci posveta so pregledali naloge, ki so jih predstavniki manjšinskih samouprav navedli tudi na nedavnem srečanju s premierom Péтром Medgyessyjem. Dogovarjali so se tudi o načelih manjšinskega proračuna za leto 2003. Predstavniki manjšinskih samouprav so mnenja, da manjšine potrebujejo znatno večji proračun, kot so ga dobivale prejšnja leta, če želimo doseči manjšinskopolitične cilje, zajete v vladnem programu. Predsednik Urada za narodne in etnične manjšine Antal Heizer je povedal, da se bodo pravni in finančni okviri za ohranitev in boljši razvoj vrednot manjšin na Madžarskem uredili postopoma od leta 2003 do konca vladnega mandata.

Udeleženci posveta so se strinjali s tem, da se do konca leta 2003 morajo predložiti parlamentu vsi zakoni, ki zadevajo manjšinske pravice ter sta njihov sprejem oz. sprememba v interesu popolne družbe.

Predsedniki državnih manjšinskih samouprav se bodo v mesecu septembru sestali z ministrom kancelarije, Elemérjem Kissem, potekajo pa priprave tudi o srečanjih z nekaterimi drugimi ministri.

40. mednarodni kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni

„Med kmeti ni več evroskeptikov kot med drugimi deli prebivalstva“

Na sejmšču Pomurskega sejma je od 24. do 31. avgusta potekal jubilejni 40. mednarodni kmetijsko-živilski sejem, na katerem se je predstavilo 1480 razstavljalcev iz 21 držav. Odprl ga je predsednik Republike Slovenije Milan Kučan in v nagovoru med drugim povedal, da je najbrž eden zadnjih pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo in zato tudi eno od aktualnih meril slovenske pripravljenosti na to dejanje, ki bo odločilno zaznamovalo slovensko prihodnost. „Sejem je ves čas držal ogledalo podobnosti slovenskega kmetijstva, v njem so se lahko videli slovenski kmetje, kmetijski proizvajalci, predelovalna industrija, seveda pa tudi tisti, ki so oblikovali in uresničevali slovensko kmetijsko politiko,“ je dejal Kučan in dodal, da je sejem tudi tokrat to vlogo dobro opravil. Na otvoritveni slovesnosti je spregovoril tudi minister za

kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Franc But. Dejal je, da jubilejni sejem poteka v izjemno pomembnem letu, ko bo potrebno sprejemati odločitve, za njimi stati in biti sposoben sprejeti tudi odgovornost zanje.

Na sejmu je bila zastopana celotna slovenska mesnopredelovalna in velik del mlečnopredelovalne industrije, podjetja s kmetijsko mehanizacijo, stroji in opremo za živilskopredelovalno industrijo ter kmetijsko

gradnjo. Na razstavnem prostoru pa se je predstavljalo tudi gozdarstvo, lovstvo, ribištvo, čebelarstvo, semena in sadike, sredstva za prehrano ter varstvo rastlin in živali in blago široke potrošnje. Poleg slovenskih razstavljalcev so se na sejmu predstavila gospodarstva Nemčije, Slovaške, Bosne in Hercegovine, avstrijske Gradišanske, belgijske dežele Valonije ter hrvaške Medimurske županije, ponovno pa so se vrnila podjetja iz Makdonije in Srbije.

V okviru sejma so bila pripravljena mednarodna ocenjevanja kakovosti mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov, sadnih sokov in brezalkoholnih pijač, pa tudi ocenjevanje vina, ki je sodelovanjem Avstrije, Italije, Hrvaške in Madžarske preseglo slovenske okvire. Številna strokovna srečanja in pogovori s kmeti so pokazali, da ima večina kmetov kljub različnim dvomom in vprašanjem

pozitiven odnos do vključevanja Slovenije v Evropsko unijo, je ob koncu jubilejnega sejma dejal minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Franc But. Po njegovih besedah tudi številne raziskave javnega mnenja kažejo, da med kmeti ni več evroskeptikov kot med drugimi deli prebivalstva.

Največje kmetijsko sejmsko prireditve v krogu Slovenije, Hrvaške, Avstrije in Madžarske, je po besedah direktorja Pomurskega sejma Janeza Erjavca obiskalo 145.000 obiskovalcev iz Slovenije in tujine. Med njimi je bilo tudi veliko domačih in tujih strokovnjakov, ki so sodelovali na številnih okroglih mizah in posvetovanjih, organiziranih v okviru sejma. Po Erjavčevih besedah, je sejem, ki ima pomembno vlogo tudi pri izobraževanju kmetov in mednarodni promociji slovenskega kmetijstva, v celoti uspel.

se

Na paradi kmečjih običajev so sodelovale tudi pevke iz Monoštra

Zdravilne energetske točke v Pomurju

Inteligenca narave – Bukovniško jezero, Grad na Goričkem in Razkrižki kot

Tretja knjiga iz zbirke Vse o... založbe Franc-Franc iz Murske Sobote prinaša v besedi in fotografiji informacije o zdravilnih energetskih točkah v Pomurju. Avtorji so Igor Ziernfeld – Pomurje v luči zdravilnih energij, Pomurski energetski zemljevid, Energetska podoba okolice gradu v Gradu na Goričkem; Marijan Trstenjak – Človekovo energetsko polje, Energetska pot v Razkrižki kotu, Fenomen radiestezijske; Ilija Čosić – Energetska pot ob Bukovniškem jezeru, Zdravilne točke ob Bukovniškem jezeru, Grad na Goričkem.

Knjiga je skupno delo avtorjev, ki so raziskali naravna zdravilna energetska območja ob Bukovniškem jezeru, v Gradu na Goričkem in Razkrižki kotu. Po njihovi zaslugi je Pomurje prvo tovrstno celovito raziskano območje v Sloveniji, omenjene blagodejne in zdravilne točke pa so postale cilj številnih obiskovalcev. Knjižica prinaša rezultate teh raziskav in njihovo razlago, obenem pa je tudi natančen in praktičen vodnik po zdravilnih točkah. Si jo oglejmo nekaj podrobno, najprej na splošno. Igor

Ziernfeld v uvodnem tekstu Pomurje v luči zdravilnih energij pravi: „Po mojih raziskavah ki jih opravljam že več let, gre pri radiestezijskih sevanjih za pulzirajoče delovanje energij, ki se z različnimi hitrostmi širijo skozi prostor in za njih ni materialnih preprek. Te energije človek, ki se jim odpre, čuti kot pikanje, gomazjenje, toploto ali hlad različne intenzitete in na različnih razdaljah.“

„Opis človekovega energetskega polja se pojavlja skozi vso zgodovino. Preučevali so ga že od pradednih časov... Z razvojem znanstvenih metod se je tudi na Zahodu začelo temeljitejše raziskovanje človekovega energetskega polja. Naprave se izpopolnjujejo, tako da lahko z njimi merimo vse več njegovih lastnosti, ki so bile doslej manj zaznane,“ ugotavlja Marijan Trstenjak.

Med najbolj znane točke sodi Bukovniško jezero oziroma njegova okolica s kapelico svetega Vida, kjer je tudi istoimenski studenec, o katerega čudodelnosti so bili domačini ved-

no prepričani. „Ustna poročila namreč rada zagotavljajo, da je prenekateri slepi mož ali žena, ki je pil iz njega in si z njegovo vodo izmil oči, spregledal,“ beremo v knjigi, pa tudi, da so okolico studenca raziskali radiestezi, ki so odkrili 50 močnih energetskih točk, od katerih je 26 točno izmerjenih in označenih. Skozi celotno območje tečeta dve liniji moči, ki se sekata pri kapelici svetega Vida. Na kaj imajo vpliv posamezne točke, pa bo vseeno najbolje, da si vsak potencialni obiskovalec prebere sam.

Energetska podoba okolice Gradu v gradu na Goričkem podaja Igor Ziernfeld: „Sam center moči je na štoru posekanega, nekdanjega velikega drevesa za klopjo. Tu sem ugotovil delovanje kozmičnega sevanja, ki ima prav posebne lastnosti. Kozmična sevanja običajno delujejo tako, da je v centru intenziteta največja, potem pa se navzven zmanjšuje. V tem primeru pa opazimo še neko posebnost. To kozmično sevanje deluje v koncentričnih krogih, ki jih je

deset.“ Kot rečeno, je ob Bukovniškem jezeru 26 zdravilnih točk, pri Gradu za zdaj 5 zdravilnih mest. „Opravili smo tudi grobe meritve okoli gradu in ugotovili močne energije, zlasti pri studencu južno od gradu. Po teh meritvah je v okolici gradu v premeru okoli 200 metrov še 15 do 20 zdravilnih mest, ki jih bo potrebno ugotoviti.“

Z enainvajsetimi zdravilnimi točkami se ponša tudi energetska pot v Razkrižki kotu. Marijan Trstenjak: „Odločitev za radiestezijske raziskave na območju ob Ivanovem izviru, za katere sem sam dal pobudo, nikakor ni bila naključna. Za sam izvir že vrsto let velja, da naj bi nemalo prispeval k izboljšanju vida in splošnega dobrega počutja... Pripovedi, ki so se vsa ta dolga leta – k izviru naj bi zaradi njegove zdravilnosti zahajali že pred postavitvijo cerkve, se pravi še pred leto 1700 – širile od ust do ust, govorijo o slepi deklici, ki se ji je pri izviru povrnil vid, ter o pastirju, ki naj bi mu vletih po 1. svetovni vojni izvir odpravil trahom.

Radiesteziisti smo pod vodstvom Igorja Ziernfelda odkrili več zdravilnih točk in s tem izoblikovali čudežno pot ob zmajevi črti moči.“

V knjigi je opisan tudi Fenomen radiestezijske in predstavljene so občine Dobrovnik, Grad in Razkrižje, v katerih so energetska zdravilna mesta.

Še avtorjev pripis, ki ne želi z ničemer vplivati na odločitve o obisku enega, drugega ali tretjega kraja v Prekmurju. V dobrodelno ali celo zdravilno (ozdravitveno) moč energetskih zdravilnih mest moramo/morate verjeti. Če niste pripravljeni dati skrivnostnim energijam priložnosti, da bi vam – pomagale, potem – vam/nam – tudi ne morejo pomagati. Ali poenostavljen vic o varčnih Gorenjcih ali Škutih: nemogoče je zadeti na loteriji, če se nam zdi škoda denarja za srečko.

eR

Pismo iz Sobote

Voda v praji

Kamakoli se gnesden človek obrne, vseposedi je že nači, kak pa je bilo ške pred ednim dnevom ali pa mogoče pred ednim kednom. Ka si moremo, tak brž dé naš cajt, ka ga živimo. Dapa, dam si valati, ka vam tou ranč nej trbej gučati, vej tou sami trno dobro vejte. Dapa ške gnouk, dapa v takši cajtaj se najdejo takši lidge, steri bi radi tak brž, kak cajt tade, zaslužili dosta pejnez. V zadnji lejtaj so lidge telko novvoga vónajšli, ka je že več nej mogoče v tou razmeti. Ka je bilo ške včera čistak vredi, je gnes že staro, zato brž trbej tisto staro za tou novvo vómeniti, po tistom pa brž kúpiť je palik čista neka novvoga, zato ka je tisto novvo od včera že več nej novvo, liki je staro kak mati Zemla in tak tadale in tak ta naprej.

Ne pravim, ka je dosta toga novvoga čistak vredi in ka je za núc. Dapa kelko se najde takšoga, ka je nej za nikši núc, tisti pa, ka si ranč tou brodijo, nam tumačijo, kak brezi toga ne mo-

remo živeti. In pri vsem tem je najbolje čudno tou, ka si lidge dajo valati in kúpiťje vse tisto, ka nam ponuja televizija, radio, novine in lipou namalani prospekti. Če povem po istini, med takše lidi leko kcuť štem mojo taščo Regino, trno čedno žensko, to.

Mojo taščo Regino, trno čedno žensko, majo lidge ka vsefele ponúajo, trno radi. Tak je kúpila najboukše talejre, ka ji je svejt sploj gda vido. Zato ji v bauti ranč ne moreš kúpiť. Le-ko je samo naročiš po pošti, dapa prej je moraš plačati, takše tanjere, ka se ne steroje, pa če de prejk po nji pelo najbolje žmeten cug. In je prišlo den, ka smo meli obed iz tej najbolje moderni tanjerov. Sklado sam je na sto, moja taščka Regina, trno čedna ženska, pa mi je prajla, naj pazim na nji, ka so bili trno dragi.

- Vej se pa ne morejo potrejti, - sam se šalo.

- Gvišno, ka se ne morejo potrejti, - se je una nika nej šalila.

Ge pa sam se šalo ške naprej in enoga naraji nakli luč. Razleto se je na stau falatov. Nej trbej prajti, kak je nej bila nika vesela. Drugi den je moja taščka Regina, trno čedna ženska, napisala pismo, ka ške pejneze nazaj pa kcuť ške vse tou, kak se je tanjer spotro. Ge sam vse vkúper spakero in odneso na pošto. Za eden keden so njoj napisali nazaj, ka nikši pejnezov ne dobi, tadale so pisali, zakoj nede nika nazaj dobila. Tou pa za toga volo, ka so uni nika nej obečavali, ka se nede potro, če ga ota ličiš. Uni so samo obečavali, kak tanjer cejl ostane, če se najbolje žmeten cug na svejti prejk po njem pela.

- Vej pa najbolje žmetni cugi ne vozijo skouzi našo kunjo, - se je čemerila moja taščka Regina, trno čedna ženska.

Nika sam njoj nej pravo. Samo sam si brodo od toga, kak jo je zdaj mogoče li pamet srečala in nede več kúpiťvala vse poprejk, ka čuje pa vidi. Dapa brž se je zgodila novva modrija.

Poštaš je med novinami prineso novi, trno pisani katalog. Na njen je kričalo: NAUVO!!! NAJBOLE NAUVO!!! OPRVIN PRI NAS!!! KÚPITE PRLE, KAK VSE ODAMO V MERKO!!! SAMO ZA VAS ZA 9.995 TOLAROV!!!

Nut v katalogi je pisalo, ka je tou rejsan ške svejt nej vido. Naši lidge so vónajšli vodou v praji. Ranč tak jo leko kúpiš, kak če kúpiš mlejko v praji ali pirekumče v praji ali pa djajce v praji. Eden pak pa košta samo 9.995 slovenski tolarov. Moja taščka Regina, trno čedna ženska, si je začala na glas brodit, kak takšo vodou v praji núcamo bole kak kakoli drugoga. Brž me je stírala na pošto, ge sam doj dau trikrat po telko naši pejnez in naroučo tri pake vode v praji. Za pet dni pride eden malo vekši pak, nut pa trge mali paki. Na nji je pisalo voda v praji, po tem pa bole na malo, ka trbej té pra zmejšati z vodou, ka dobimo vodou. Moja taščka Regina, trno čedna ženska, brž goropre prvi pak pa

drugoga, tretjoga, dapa nej v enim je nej bilou drugoga, kak pa čistak nika. Kak pa bi naj kaj bilou, vej je pra iz vsej neja in ne more biti. Dapa če tomi nika k cuť deješ vodou, po tistom dobiš vodou. Una pa si je nej dala valati.

Že palik je pisala pismo, ka ške nazaj dobiť pejneze in kak so jo škeli znoriti. Spakero sam prazne pake pa pismo in vse vkúper odneso na pošto. Za pet dni je prišlo pismo. Nut je pisalo, ka pejnez nikak ne dobi nazaj. Tou pa zatou nej, ka je ponúcala cejlí pra iz vsej trej pakov. Če bi se njoj voda v praji nej vidla, naj bi že oprvin vse vkúper poslala nazaj, nej pa po tistom, gda je pra že ponúcala. In tak se je moja taščka Regina, trno čedna ženska, že palik lejko samo zbrisala pod nausom. Je pa po ednoj kraji dobro, ka je kúpila vodou v praji. Po tistom žene z dvoura vsikšoga, ka odi kouli z kakšnimi lepou namalanimi katalogi.

Miki

OD SLOVENIJE...

Strel preplaval reko Mississippi

Martin Strel, slovenski maratonski plavalec, je 9. septembra prispejal na cilj svojega podviga, do točke Head of Passes v Mehikem zalivu, kjer se Mississippi izliva v morje, in tako postal prvi človek, ki je v enkratnem projektu preplaval 3797 kilometrov dolgo reko. Mississippi, ki povezuje deset ameriških držav in je najdaljša v Severni Ameriki, naj bi plavalec po prvotnih načrtih moral preplaviti v 66 dneh, vendar pa mu to zaradi "počasnosti" reke ni uspelo, ampak je potreboval dva dni več.

Kučan v New Yorku

Slovenski predsednik Milan Kučan se je udeležil otvoritvenega dela zasedanja 57. Generalne skupščine Združenih narodov, obenem pa se je v New Yorku udeležil spominskih slovesnosti na žrtve lanskega terorističnega napada na ZDA. Slovenski predsednik se je ločeno sestal tudi z generalnim sekretarjem ZN Kofijem Annanom in visokim predstavnikom sveta Evrope za zunanjo politiko Javierjem Solano. Predsednika Kučana je na srečanju z Annanom spremljal tudi slovenski maratonski plavalec Martin Strel, ki je preplaval Mississippi, najdaljšo reko v severni Ameriki. Annan se je Strelovega uspeha razveselil in mu zanj iskreno čestital.

Drnovšek v Moskvi

Slovenski premier Janez Drnovšek je na povabilo ruskega kolege Mihaila Kasjanova uradno obiskal Rusijo. V Moskvi se je sešel s patriarhom ruske pravoslavne cerkve Aleksijem II. in z gostiteljem Kasjanovom, z ruskim predsednikom Vladimirjem Putinom pa se je sestal v njegovi letni rezidenci v Sočiju ob Črnem morju. Slovenija in Rusija sta podpisali več sporazumov, med njimi deklaracijo o prijateljskih odnosih in sodelovanju. Premiera so na obisku spremljali tudi ministrica za gospodarstvo Tea Petrin in močna gospodarska delegacija, ki se je v Moskvi udeležila poslovne konference, pa tudi obrambni minister Anton Grižold in ministrica za kulturo Andreja Rihter.

Transilvanija - slovensko ime za Erdély - je to iz latinske rejči. Madžarsko ime pa to tau znamenjuje ka latinsko: „erdő elű“. Tisti tau stare Madžarske, šteri je biu ozajek za gauščami. Madžari so prišli v té krajine 895. leta. Erdély je biu v Madžarskom kraljestvi (Magyar Királyság) od leta 1000 do 1526. Od 1541 do 1687 je bila kneževina

Romunov, 21 % Madžarov, 2 % Nemcov in 3 % Romov.

V Erdélyi je dosta takši varašov, štere mi to poznamo iz madžarske zgodovine: Arad, Segesvár, Gyulafehérvár, Kolozsvár, Nagyvárad idr. V **Aradi** so 6. oktobra 1849 na smrt osaudli 13 sodakov, šteri so bili prejdni v bojni prauti Habsburžanov. Spomenik so njim postavili

Petőfijev spomenik v Fehéregyházi

(Erdélyi Fejedelemség) pod Törki. Od 1691 z Madžarsko vred pod Habsburžani, l. 1918 je Erdély dobila Romunija. Med 1940 in 1947 je Transilvanijo Madžarska nazaj dobila, depa po tistom pa mogla nazaj dati Romuniji. Leta 1910 je živel v Transilvaniji več kak pet milijonov ljudi. Od toga 54 % Romunov, 32 % Madžarov, 11 % Nemcov in 3 % drugi narodov. Leta 1992 je od blúzi osem milijonov ljudi bilau v Transilvaniji 74 %

1881. leta. Nej so bili vsi Madžari, med njimi je bilau več sodakov druge narodnosti to.

Največ ljudi tak vej, ka je prej Sándor **Petőfi** spadno pri Segesvári. Tau je nej sploj tak, ka je paulek Segesvára, pri vesi **Fehéregyháza** spadno. Tú so ma postavili spomenik 1897. leta, šteri je gnes prejkzvezani z madžarsko pantliko.

V **Kolozsvári** se je naraudo krau Matjaž, šteroga rojstna iža eške itak stogi. Na glav-

„Mali kaudiške“

Trans (ozajek)

nom trgi je njegovi kip (szobor), šteroga je romanarski žipan Funar sto zaničati. Tau se ma nej prišikalo. Zatok pa je kauli kipa vse pofarbo na sivo-žuto-rdečo (romanarska zastala). Eške grúške v posvejtaj pa posau-de za smetke to. Najbole daleč od madžarske grajnec živijo „székelyi“. V staroj madžarskoj državi so indrik to živel pri grajncaj, ka so grajnco skrp meli. Krajina **Székelyföld** je že paulek Karpatov. Takše plamine so tam kak v Sloveniji v Alpaj. Sekeji tau pripovedajo, ka su uni prej s Huni, z Attilo prišli v Erdély. Attila ji je postavio na grajnco, pa pravo, naj tam čakajo, sedijo (itt székely), tačas ka un nazaj pride. Sekeji so radi postavljali pred svoje iže lesene „sekejske dveri“, štere so lepau vórzrezali, pofarbal. Pod strejo so meli golobjak. Najbole eričen med njim je biu baro Balázs **Orbán** (1830-1890), šteri je

Pa rejsan so takši. Malo ovak premišlavajo kak mi, bole parfrigano.

V **Korondi** redijo največ piskrene posau-de. Gnes že za turiste. Inda svejta so samo prausne posau-de redli piskre za kapústo in kukarč-ne žgonke (puliszka) pa vrče za mineralno vodau. V dosta mejstaj teče iz cürka mineralna voda (ásványvíz), za štero tam pravijo, ka prej „vinska voda“ (borvíz). Eške krave s tem napajajo. Če stoj tú kravo küpi pa go v drugo krajino žene, tam kra-va „depresivna“, žalostna grata. Brez „vinske vodé“ nema nej volé nej apetita. Gda smo v Korondi ojdli, so ranč pokapanje meli. Edna ženska je mrla, štero so ženske nesle od domi do cerkve pa od cerkve na cintor. Edna banda je to bila v sprévodi, v šteroj so igrali na harmoniko, na gosli (violino) in na tarpejto.

Na risauske svetke s cejloga sveta vküperpridejo praus

Sekejske dveri Balásza Orbána (Székelyföld)

dosta odo po svejti. Po tistom pa je doma gorpoisko več kak 500 vesnic in dojs-piso, kak so živel Sekeji. O tom lústi dosta anekdot in vícov poznamo. (Gnauk je eden po nutzmrnjeni mlaki taprejk ušo, pa se je led nut-vtrgno pod njama. Padaš ma nuthičen štrik pa ga zač-ne vóvlejšti. Té, šteri je nut-rik, pa se gnauk samo začne rzati. Ka se pa ržeš, pita tisti, šteri ga vóvleče. Prej, na tau se brodo, kak bi ti na rit spadno, če bi ge štrik pústo.)

karge v **Csiksomlyó** (v varaši Csikszereda). Tam je v cervki (270 cm visiki) kip B. D. Marije. Prauskarge gi morejo pravo nogau pošla-tati, moliti, pa če kaj želijo, tau se spuni. Sprvoga so tú v cervki meli prausko, zdaj več nega mesta za teuko lü-di. Letos za risauske svetke je vküpprišlo 500 gezero lü-di. Zatok zdaj že mešo vanej držijo v dolini med Kis-Somlyó in Nagy-Somlyó. Lústvo vnoči vanej na tranki spi. Zrankma, gda sunce

silvania (za gauščami)

gorpride, v sunci se prej Marija prikaže. V krajini „Székelyföld“ so vseposedik dvojezični napis. Vseposedik gučijo madžarski. Madžarske vrtce, os-

Eden drugoma pomagajo. Nekak je pravo, ka prej eške Romanarge jim bole poma-

službo odijo, pa 15-18 gezero forintov služijo. Tau je trnok malo. Leje računa

nicaj odavajo piskreno posaud, prte, lesene posade, škeri pa vsefele. S tem si malo pomagajo. Eške „v kauti“ ali „v pekli“, kak uni

Marija v Csiksomlyó

Ženske nesejo pokojno žensko (Korond)

„Oltar“ v krajini „Békás-szoros“

novne in srednje šaule majo pa univerzo tō. Med mladi mi je tō dosta takši, šteri ranč ne vejo romanarski. Več ji je ojdlo delat na Madžarsko. Ništarni so tū ostali, de pa več ji nazaj odide. Doma prausno živijo, depa so na svojom, med svojimi.

gajo, če trbej, kak Madžari na Madžarskom. V najvešom sarmastvi živijo v Romuniji Romi. Mali mlajši vseposedik kaudivajo. Lepau madžarski prosijo za „krujuk“ za „sestrico pa za brateca tō“. Vkup smo se spoznali z edni možakom, šteri nam je vovovado, ka kauli 10 gezero forintov penzije ma. Šteri v

po staugezzero pa milijon. Deset gezero forintov je eden milijon lejov vrejdn. (Eden glaž domanjoga piva je 8000 lejov, češki pa 20 gezero. Kilo mele košta 12 gezero lejov.) Od 1990. leta tadale dosta ludi odi v Erdély z Madžarskoga. Tam, gde dosta Madžarov živi, s forinti tō leko plačuejo. V vekši turistični varašaj, ves-

pravijo tistoj krajini, gde se plamine srečanje (Békás-szoros, Zábja soteska). Ozajek za tistimi plaminami živijo že z vekšoga Romanarge.

Besedilo in slike: Marija Kozar

Lepše pa baukše je prej dati, liki dobiti

Tak mi je nej tak dugo vad-b luvala edna ženska iz Slovenske vesi. Tak mislim, ka je te pregovor bole za družinske stike, vej pa človek za svoje bližnje največkrat vse napravi. Tau je etak vreda. Gestejo pa v našom življenji druge situacije tū. Povejmo, v takšo nevolu pridemo, da je premalo, če nam naši bližnji, rodbina, prijatelji pomorejo. Tau je pa, če človeki vesne vse - hiša, živina, penazge - pa ostane brez vsega. Tak so zopojdli letos v Evropi v nistarni rosagaj lūde pa tūj na Vogrskom tū dosta držin. Povauden ji je zaojdl. Šteri je eške nej vido vodau, stera vse ofunda, tisti ranč ne vej, ka je tau. 1955. leta sam študentka bila v velkom varaši Győr pa te sam takšo vidla, ka nej pred tistim pa nej po tistim. Nej je dojšlo, ka je povauden bila, liki sprtoletja je bilau pa je voda zmrznjena bila. Velke falate leda je nosila voda, gde je voda potonila hiše, tej falatke

leda so edno-edno hišo tak prej vrezali, kak gda z žagov eden baur podrežamo. Briniti je tau nišče nej mogo, kakoli ka so led bombardirali tū. Lani na reki Tisza, letos je pa na Donavi povauden bila, dosta ludi je ostalo brez vsega. Vlada je najoprvin tista, stera malo potrausta ludi, pomaga, kak je mogauca. Tau je lani pa letos ranč tak bilau. Liki prosi ludi tū, naj pomagajo tistim, šteri so v nevolu prišli. Dobro vejmo, če se kaj ne godi z nami, radi tak pravimo, ka prej z nami se takšo tak ne zgodi. Depa zatok na tau etakšoga reda tū moramo misliti, ka je narava velke moči. Če nej voda, vijer, ogenj pa ne vejmo ka nas tam tū leko zaodi, gde skrajek ne tečejo reke. Pa te pomauči vsi čakamo. Po rosagi gestejo različne organizacije, ki zbirajo pejnaze na pomauči tistim, šteri so v velkoj nevauli. Te dni sam mejla priliko čuti ludi, kak vcuj sta-

nejo k tomi. Nistarni tak pravijo: »Tak mo nauri dati, tak ne dobijo v roke tisti, šteri so na tau prisiljeni.« Pravijo, ka v taum rosagi že vsakši kradne pa zakoj bi laufarom, gaunarom pomagali. Človeki dve stvari pridejo na pamet. Te človek je lagvi človek, - si misli - nešče pomagati, zatok se etak vōguchi. Drugo pa je, ka tū pa tam istino tū ma, če pa po radiji pa televiziji gnes drugo ne čuješ, kelko milijard so »zapucali« tūj, kelko tam. Od toga, ka etak ali tak premišlavamo, buma tisti lūdje ne dobijo zavolē pomauči. Mislim, ka ste čuli od toga, ka s telefonom tū leko pomagamo. Če prej gor zovemo lumaro 1749, te nam k telefonskom računi 100 forintov vcuj dejajo. Te 100 forintov dajo tistim, šteri so v nevauli. Istina, ka je že malo kesnau, gda vam tau pišem, zatok ka te telefon leko samo do 22. septembra zovete. Depa če pri

cajti dobite našo Porabje, te eške mate tri ali štiri dneva pa leko gor zovete tau lumero. Pa šteri je mogauči, nej samo gnauk. Stau forintov zatok tūj pri nas vala Baugi vsakši ma. Poznate pregovor: »Dostakrat malo, na velki pride.« Gvušna sam, ka ste že do tega mau tū pomagali.

Samo telko eške moram vcuj djati, ka smo mi lūdje nikši čudni. Tau je vōpokazeno, ka prej gda trbej pomagati, te tej bole srmački lūdje več pomagajo, več dajo, liki tisti, šteri so puni pejnaz. Samo tau ne računajo, če oni pridejo v etakšo nevolu, njim buma velka vrejdnost nanikoj pride. Če bo si vsakši tak premišlavo kak oni, leko na kaudiški bot pridejo. Depa bola, ka nej. Nikomi pa ne želejmo nika lagvoga nej. Če je pa potrejbno, kak smo mogauči, pomagajmo!

I. Barber

... DO MADŽARSKE

Osrednja regija z Budimpešto ali brez

Po unijskih zahtevah, ki podpirajo regionalni razvoj, bo Madžarska v prihodnje razdeljena v sedem regij. Na Madžarskem so trenutno največje upravne enote županije, teh je devetnajst. Regije se izoblikujejo z združenjem županij (ponavadi treh), glavno mesto pa z županijo Pešt tvori posebno regijo.

Voditelji županije Pešt želijo ustanoviti novo regijo, in sicer brez glavnega mesta. Sklicujejo se namreč na to, v kolikor bo regija ostala skupaj z Budimpešto, bo županija po letu 2006 prikrajšana za 80 milijard forintov. Po njihovem mnenju bo Evropska unija podpirala le regije, v katerih bruto domači proizvod ne preseže 75 odstotkov unijskega povprečja. To mejo naj bi Budimpešta že zdaj preseгла, medtem ko je ta kazalec v primeru županije brez glavnega mesta le 40. Voditelji županije predlagajo, naj bi se o vprašanju odločalo na referendumu.

Priprave na lokalne volitve

Čeprav sta do lokalnih volitev še skoraj dva meseca, se je predvolilni boj začel tudi v Monostru. Do sedaj sta znana dva županska kandidata, oba sta neodvisna kandidata. Dosedanjí podžupan Tibor Viniczai je svoje kandidate za svetnike izbral predvsem iz mlajše generacije, med njimi je pet bivših članov mestnega sveta. Drugi kandidat je dr. Sándor Antal, vodja pisarne za šolstvo in kulturo na občini. Mestni svet bo imel trinajst članov in manjšinska člana (Nemci, Slovenci), ki imata pri volitvah določene ugodnosti.

Prireditve, programi

• 21. septembra bodo na vabilo Kuturnega društva Pameče v Slovenj Gradcu gostovale porabske amaterske skupine, med njimi folklorna skupina in lutkarji z Gornjega Senika, harmonikar Laci Korpič in ženski kvartet ter Gledališka družina Nindrik-indrik iz Monostra.

„Ogenj ti od življenja par lejt vkraj vzeme“

Nistarni kumar čakajo, naj pride leto, nistarni se pa bojijo. Etak je (*Djankina*) *Terika Korpič* iz Markovec, ka raj ma zimau. Nej zatok, ka te nej trbej delati, ka je ona nej takšna, ka vse vraga lada tanaprajti. Liki zatok, ka se trno boji od grmance. Gda vnoči malo zgrmi, ona pa njena hči se gor zravnata, svejšo nalečeta pa čakata, ka baude. Letos je bum dostakrat bila gor zrnjana pa mira nej mejla. Tau je pa zatok, ka je k njim že dvakrat tak nutra smeknila grunska strejla, kak so oni prajli, ka njeno srce že tau ne lada. Tak se je zgodilo en par lejt nazaj, ka je k njim gron nutra vdarilo pa je skurok vse zgorelo.

• Kak se je tau zgodilo?

»Ne vejim. Naši starci so tau prajli, ka se ne spominajo, ka bi k nam gda svejta nutra vdarilo. Zdaj pa že dvakrat, en za drugim. Tak vejš, gda je suča, človek kak čaka dež. Mi smo tu čakali dež, depa nej tak, kak se je te zgodilo. Gda smo se večer spravljali spat, se začnilo oblačiti pa grmeti. Gnauk samo tresnilo. Ešče naš stari oča živo pa pravo, ka je tau pri nas vdarilo. Pa rejsan. Tavó poglednamo pa vidimo ka, že semba gori. Sembo smo že nej mogli obraniti, ka je tak graubo gorelo, samo smo se bodjali, naj nam kuča ne gori. Tau je sreča bila, ka smo meli dosta vode potegnjeno s stüdenca pa smo s tistoga gasili. Vej smo sembo zaman, ka bi tisto nej mogli obraniti več, samo naj tade nede, travo smo polejvali. Tak ka je semba cejla zgorejla pa smo ešče tam meli pihalnik, ka senau tagora fudi. Tisto nam je zgorelo pa drejve, ka so kauki sembe bila. Tau si ranč ne moreš zbroditi, ka takšnoga reda je človek v kakšni nevauli. Naša Martina ešče mala bila, po dvauri lejtal pa samo kričala: »mama, mama,« pa je k tretjomi sausedi odletejla.

Sausedje so tak brz vtjup prileteli pa so pomagali gasiti. Sto je takšno nej prejk ušo, si ranč ne more zbroditi, kelko živcov takšnoga reda zdjibiš, kak se prestrašiš. En par lejt ti od življenja vkraj vzeme.»

• *Kak si čula, gda je vdarilo, je ostro djalo ali globoko?*

»Tisto tak strašno djalo, ka kumar si nej glupi grato pa

jimo od grmance.»

• *Sausedja so se nej bojali, ka k njim tu prejk kaj zleti pa do oni tu goreli?*

»Kaj bi nej. Vsakši je doma kauki rama tu polejvo. Tak so naše pale gorele pa paukale, ka so pri tretji sausedi dole zlatela. Tak vejš, ka so se mogli bojati, vej pa friško senau mora goreti.»

• *Ka ste z marov delali? Krave ste nej vó štale*

Tu je stala tista semba tö, stera je zgorela

se ešča vejn zemla strausila. Pa je včasik gorelo, paulek si nej mogo titi, tak je žerdjavo bilau.»

• *Ta semba je paulek kuče bila?*

»Petdeset metrov od kuče je stala. Dvej leti nazaj, ka smo ranč nauvo naprajli. Pa ranč en keden nazaj, te gda se je tau zgodilo, smo puno sena nutra zvozili pa nam je vse zgorelo. Tau ne vejmo, zakoj je ranč ta vdarilo. Tau smo si tu brodili, ka smo tam meli tisti stroj, ka senau gorfudi na pod. Če je tisto potegnili grmanco ali smo bota na brgej, tau ne vejmo.»

• *Gda je vdarilo pa ste vidli ka gorite, ka ste najoprvin delali? Gasili ali pa samo lejtal v nevauli?*

»Vsakši je samo kričo pa lejto, ka gorimo, gorimo. Depa nej trbelo kričati, ka tak vsakši vido, ka gorimo pa so že prileteli. Tak smo živčni bili, po dvauri smo lejtal pa enoga drugoga iskali. Od tistoga majo, če malo zgrmi, si mesta ne najdemo pa se bo-

gnali?

»Nej smo krave vognali, ka so že gasilci prišli pa so nam štalino strejo pa zemlau polejvali, naj tade nede ogenj. Telko sreča smo meli, ka je vóter enjo, je dež začno titi pa nam je malo tau pomagalo.»

• *Tau smo zvedli, ka je menša dekličina odletejla k sausedi, ka pa ti, Andreja, ti si že malo vekša bila, ka si pa ti delala?*

»Tak se spaunim, ka sam po dvauri lejtal kak zarejzana kokauš. Z nikšimi kantami sam lejtal, kak sam druge vidla pa sam gasila. Čistak smo zmejšani bili, sploj ne vejš, ka takšnoga reda ka delaš.»

• *Terika, gda si vpamet vzela, ka je mala Martina minaula, nej si se zbrod-jala?*

»Dja, mi smo po dvorišči lejtal, ona je tu za nami lejtal pa brodim, se zbojala pa je odletejla. Meni tau včasik ranč nej napamet prišlo, ka gde je naša mala, samo gda

smo že pogasili, te smo go iskali. Pa te so sausedje prajli, ka je tam pri tretjom sausedi, ka je graubo djaukala pa so go oni mirili. Tau sam si brodila, ka je vejn tak nej naura, ka bi ne vejmi kama odišla sama.»

• *Kelko kvara ste meli, kaj so vam plačali?*

»Dosti je kvara bilau, samo smo mi tau vse meli zavarovano (biztositva). Vej so nam vse pri plačali, ka smo kvara meli. Z vesi so nam pomagali brz nazaj zidati pa so nam slamo dali. Ranč nej tau važno, ka smo zdjibili pa ka nam je zgorelo, samo ka straja pretrpiš. Mi smo tak srečni bili, ka v živino nej vdarilo pa v kučo tö nej.»

• *Pri vas da je ogenj, sirene dejejo, istina?*

»Ja, rejsan, te so tu djale, samo zdaj že ovak majo, ka se enoga drugoga pozovejo. Iz vsakše vesi so prišli gasilci pomagat, samo kama gnauk grunska strejla vdari, tisto ne moreš pogasiti, samo ka paulek maš, tisto leko braniš.»

• *Kak dolgo je gorelo pa ka ste na drugi den delali?*

»Večer v devetotj vóri je vdarilo pa do zranka smo gasili. Nej je do zranka gorelo, depa te smo že samo tau pazili, naj tade nede. Nika drugo smo nej mogli delati, ta smo pucali, ka je zgorelo. Takšnoga reda je tak pri nas, če se pri steroj izi kaj zgodi, te vsakši den od ene iže stoj pride pomagat. Pa smo vcuj stanili. Gda smo sembo nazaj zozidali, te smo senau vozili pa tak tade. Samo tau je nevala, ka se od tistoga mau furton bojimo. Vsigdar tau čakamo, gda pá vdarí. Te za edno par lejt sledkar je pá vdarilo v edno drejvo töj v dvorišči. Meli smo stau lejt staro sejdarno, takšno lepo velko senjco je držala. Pa eden večer, gda se je oblačilo pa grmelo, smo že tavó sli na dvorišče pa smo gledali, naj nevale nede. Gnauk samo včesnilo pa

je že vdarilo v drejvo depa tak, ka včasik raznok vtrgnilo tisto drejvo. Tak je raznok vtrgnilo, ka je ešče k sausedi edna skalina zlatejla. Mi smo na stumbaj gledali, ka baude, kak je drejva vtjup vsela.»

• *Tak si prajla, ka gda malo že zgrmi vnoči, se zravnas pa čakaš ka baude?*

»Ja, tak je gli cejla držina, nej samo dja pa Andreja. Gda že audaleč čujeje, ka grmi, müve dvej se zravnave, vse vózakapčnive z elektrike, svejče nalečeve pa v künji sedive. Kakoli sve trüdné, tau je furton tak pri nas. Gda se začne leto, te si že furton gučimo, kak je dobro vzimi, ka merno leko spimo, pa nej trbej čakati, gda de grmelo. Nistarni se toga ne bojijo, name te že stra ma. Naši sausedici je lagvo gratalo, gda se je pri nas tau zgodilo. Nej so vedli, če do k nam sli gasit ali do doktora mogli zvati njej.»

• *Na konci te moram Terika pitati, ka ste se letos kelkokrat z Andrejov že goru zravnale pa čakale grmanco?*

»Tau ti ranč ne vejim taprajti, kelkokrat. Že dostakrat. Te gda zazranka drugi gorstanejo, te nas pitajo, ka sve že pa zravnane spale, že pa grmalo. Tau si ne moreš pomagati, če se človek boji pa te stra ma.»

Na konci je Andreja prajla, ka nam zatok tapovej, nej ka bi tau mislili, ka se oni tak bojijo od ognja. Ne bojijo se zase, ka če kuča zgori, majo zavarovanje pa njim plačajo. Oni se bojijo za maro. Gda je štala puno mare pa ta vdari, kak nji od tistec vópravijo. Tau nej mogauče, ka se pri nji krave ne pasejo pa bi ranč vó iz štale nej vedle titi. Oni se za maro bojijo trno, ka če kuča zgori, tisto nazaj leko zozidajo, depa tiste mare več nazaj ne dobijo.

Valerija Časar

OTROŠKI

Pripovejsti iz Črnoga lauga

Čalejrge pa čaralice so se srejdili Črnoga lauga vse po prejk svadili. Trno so se svadili. Tak so se svadili med seuv, ka je nad Črnim laugom tri dni bila takša grmanca, kak če bi prišo soudni den. Dapa, kak je prišlo do takše veuke svaje?

Bila je edna čistak takša nouč kak vsikša druga. Bila je takša nouč, kak ji je bilou v Črnem laugi že dosta. Bila je takša nouč, ka bi si niške nej brodo, ka se spoj sto leko svadi. Pa bila je tou nouč brezi ednoga oblaka na nebi. Kak je spoj leko prišlo do svaje?

Vej pa nouč ne pita, če se stoj do svadi ali pa nej. In tak je nouč nej nikoga pitala, liki je svaja prišla sama od sebe. Vej se pa vsikši poštenei svaji prišika, ka pride sama od sebe. In tak si je čistak sama od sebe čalejrska kralica Zarivana na glas zbrodila, ka je njoj ležalo na srčec.

V Črnem laugi me majo za svojo prejdno. Tou je čistak vredi, dapa meni bi se li bole vidlo, če bi me meli za svojo prejdno ške drugi čalejrge in čaralice zvün našoga lauga. Moram prajiti, ka so tej moji čistak vredi, dapa prosim vas, ge bi rada bila prejdna ške kakšim vekšim čalejrskim majstrom, kak pa so tej moji. Tej moji vejo samo takše stare čalejrske meštrije delati, nika novoga si vō ne zbrodijo. Žmetno je biti kralica takšnim začugnjenim čalejrom. Vej pa, če si samo zbrodim...

Od tū dale je več nika nej brodila tak naglas. Nut v rejč njoj je stoupo njeni mouž, čalejrski kralj Vodislav.

Ej, žena, pomenje! Tak lagvo pa dun ne smeš gučati od svoji lidi, se pravi, od svoji čalejrov. Če se ti

kaj ne vidi, se tou nači povej pa čistak nači naredi. Vejsmo pa nejmlajši, ka... Zdaj je Vodislavi v rejč stoupila njegva žena.

- Ti pa samo tuma boji! Če bi biu za kakši nūc, bi njim ti povedo, ka je istina pa ka je nej istina. Vej si pa nikši moški, če dobro vidim, nej pa kakša brečlava baba, nej!

Zdaj nagnouk so se gori zdignile vse čaralice v Črnem laugi. Začale so račšati pa se zderati na svojo kralico, ka so začale na nebi brezi oblakov lejtati strejle. Zgrmelo je tak, ka se je čulo ta do Merke.

- Na stero od nas si si brodila, gda si gučala od brečlave babe? - je bila najbolje glasna čaralica Zobata.

- Na stero, na stero, na vse naš si je brodila, ta naša gizdava kralica, - je naredila nouvo grmanco čaralica Bodikaj. - Na nas si je brodila, za stere vej, ka smo dosta boukše od vsikšoga moškoga čalejra.

Nej trbej dvakrat povedati, ka so se zdaj zdignili vsi čalejrge v Črnem laugi. Tak je zgrmelo, ka se je čulo po cejlj zemli.

- Takšo niške nede gučo od nas moški v Črnem laugi! Vej se pa vej, ka bi se brezi nas cejla čelerija že davnik pogroznila v zemlou! Vej se pa vej, sto lače pa glavou nosi v tom laugi! - so kričali v eden glas, ka je strejlala edna grmanca za drugo.

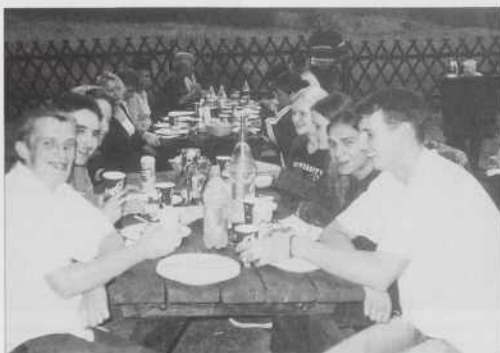
Tri dni pa tri noči so se tak dejvali med seuv pa bi se ške duže, če bi nej zmantrani gratali in bi nej zaspali. Lüstvo je samo fejš gledalo ta nad Črni laug, od kec ta grmanca pa vse tiste debele strejle. Tri dni je tak bilou pa je nej bilou ednoga oblaka na nebi.

Milivoj Roš

Srečanje z lendavsko mladino

Društvo slovenske mladine na Madžarskem se je ustanovalo l. 2001. Cilj društva je povezovanje in aktiviranje slovenske mladine ter ohranitev slovenske kulture in jezika. Naša skupina še nima bogate preteklosti, toda mislim,

Naš program se je začel v Skalovcih pri gozdarski hiši s piknikom. V petek popoldne so prišli naši gostje in so prinesli s sabo lepo vreme in okusno lendavsko vino. Bil je prijeten dopoldan in noč v dobri družbi, v lepi okolici s

da se je 30. avgusta začelo plodno sodelovanje z mladimi, ki živijo onkraj meje, v Lendavi.

Zahvaljujoč uspešnemu natečaju pri Ministrstvu za mladino in šport smo lahko pogostili lendavsko mladino. Najpomembnejši cilj srečanja je bil spoznavanje in izmenjava izkušenj. Po mojem nam je to uspelo, celo nove prijatelje smo našli, kar je najboljšje.

„Raznolikost okrog nas“

1. mednarodni raziskovalni tabor z naslovom „Raznolikost okrog nas“ je potekal v Razkrižju od 24. do 28. junija, kjer so sodelovali tudi učenci iz OŠ Gornji Senik.

Prvi dan

Ob sedmih sem vstala in 7.45 smo imeli zajtrk, kakav in mlečni riž. Ves dan smo izdelovali razne izdelke: srčke, lectovo srce, sveče. Popoldne ob šestih smo se šli kopat ter pozno, ob desetih, vrnili. Takrat smo imeli večerjo in potem zabavo, disko. Ob polnoči sem šla spat.

Pred tem smo pa pred vrata postavili strašilo, stole, copate in vodo, da nas ne bi fantje namazali z zobno pasto.

Kitti Virovec

Delavnice v taboru

V taboru smo imeli veliko delavnic. Meni je bil najbolj všeč skok v bronasto dobo, poiščimo kovine okrog nas, kemik poučuje, kovač kuje, človek za kovino, kovina za človeka, prostčasne aktivnosti, čebelarstvo-izdelovanje sveč, specimo si lectova srca. Všeč mi je bilo predvsem to, da je bilo veliko praktičnega dela in ne samo

pogovarjanjem in petjem.

Naslednji dan po pogovorih smo si ogledali Monošter, baročno cerkev, gledališče, v njem tudi razstavo Antala Marosfalvija ter muzej Avgusta Pavla, kjer smo si lahko ogledali razstavo o 100. obletnici tovarne kos. Dopoldne so eni igrali tenis, drugi pa počivali, ker nas je zvečer čakal ples v kulturnem domu. Blizu je bila zora, ko se je ples končal in smo se morali posloviti.

Mislim, da smo srečni, ker smo se lahko srečali in nam je bilo zelo prijetno. Upam, da tudi naši gostje mislijo enako in se bomo še srečali ali v Lendavi ali v Monoštru.

Žuži Šulič
Gimnazija Monošter

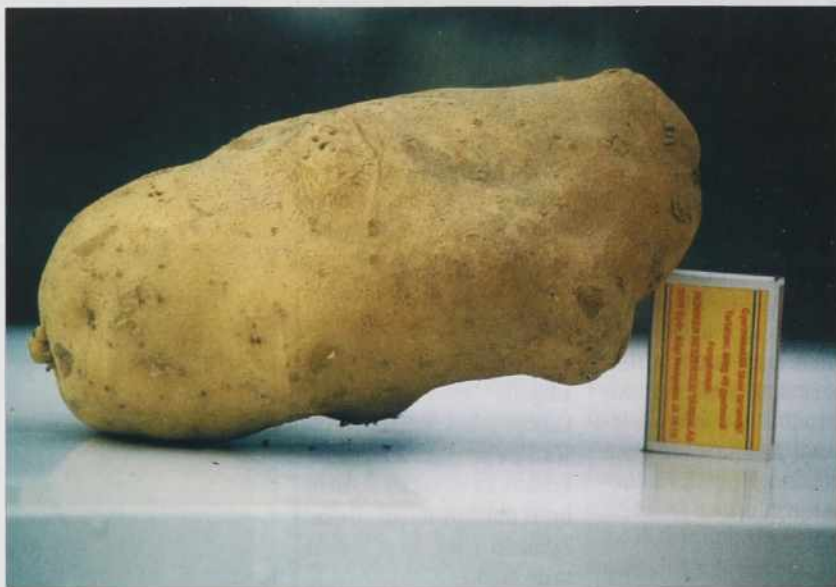
MLAŠEČI

KAUT

Kronči v Porabji

Porabska zemlja je rodovita. Te »glavati« krompli je zraso v Sakalauvci, drugi, vólki v Slovenski vesi pa 1,13 kil vaga.

7. in 8. septembra so obiskali Porabje učitelji iz ZDA, Kanade, Bih in ZRJ. Ekскурzijo je organiziral Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Učitelji so se seznanili s problemi šolstva na Gornjem Seniku, obiskali generalni konzulat R Slovenije v Monoštru ter si ogledali gledališko predstavo *Krčma* skupine Nindrik-indrik v Sakalovcih.

NIKA ZA SMEJ...

Kak doma

Jenő strašno rad gej, pije, depa najboljša takšega reda, če ma stoj plača ali šenki kaj da. Etognauk sta se z ženauv nut postavila k padašom. Ovi so je lepau doj posedli, no pa če so že tuj, je vertinja včasini kafej skujala. Gđa je kafej na sto djala, je etak pitala Jenőna: »S kelko cukri piješ ti kafej?« Jenő pa: »Doma z ednim, če sam pa der indrik pa mi kafej ponudijo, te pa s štirimi cukri.« Vertinja pa zdaj etak pravi: »No, te se čuti tū pri nas kak doma.«

ka je ona etognauk Pištaki na posaudbo dala 500 forintov, pa po te pejnaze je prišla. Mariška pa zdaj etak pravi: »Jolanka, ti te pejnaze gvušno ne dobiš gnes nazaj.«

Jolanka pa: »Pa zakoj nej?«

»Zakoj, zakoj,« pravi Mariška, »zatok, ka če bi moj Pištak zdaj emo 500 forintov, bi gvušno nej doma sejdo.«

I. Barber

MANPOWER

MUNKAERŐ-KÖLCSÖNZŐ
ÉS-KÖZVETÍTŐ IRODA

Nagyműtű, francia tulajdonú partnercégünk, a

termelő és kereskedelmi vállalat
magyarországi üzleti központjába keresünk

KÜLKERESKEDELMİ ÜGYINTÉZŐT

FELADATOK:

A Szlovéniából érkező rendelésekkel kapcsolatos önálló ügyintézés
rendelések fogadása telefonon vagy levélben,
ügyfelek tájékoztatása az árukészletről, számlázás, számítógépes nyilvántartó rendszer használata.

SZÜKSÉGES KÉPZETTSÉGEK, TAPASZTALATOK:

- Érettségi,
- Felsőfokú szlovén nyelvtudás,
- Középfokú francia- vagy angolnyelv-tudás,
- Türelmes, igen jól kommunikáló, az ügyfeleket tisztelő, precíz egyéniség,
- Export ügyintézésben vagy kereskedelmi ügyintézésben szerzett jártasság előnyt jelent.

JELENTKEZÉS:

Manpower Munkaerő-Szervezési Kft.
1146 Budapest, Hungária krt. 140-144.
Tel. 220-5870 Fax: 383-9914 Mail: hungaria@manpower.hu

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno
pomočjo Urada RS
za Slovence v zamejstvu
in po svetu ter
Javnega sklada
za narodne
in etnične manjšine
na Madžarskem.

Če bi on emo

Jolanka je etognauk taprejk k sausedici staupila. Gđa je k rama prišla, je sausedico Mariško vanej na dvauri najšla. Etak sta si pa tam začnile pripovedati. Mariška etak pravi: »A, Jolanka, ka pa naganjša?« Jolanka pa: »Vejš, nika posebnoga nej, samo tvojsa moža Pištaka iščem. Doma je?« Mariška pa: »Doma, doma. Pa zakoj ga iščeš?« Jolanka zdaj malo roke moždji pa kumak ške vöpovedati,